

Svar på fullmäktigemotion - brister i tillgången till svenskspråkiga vårdtjänster, 19.5.2025

Mellersta Österbottens välfärdsområdesstyrelse 16.02.2026 § 38

Beredningen

socialdirektör Tarja Oikarinen-Nybacka, tarja.oikarinen-nybacka(at)soite.fi, serviceområdeschef Sari Kallinen, sari.kallinen(at)soite.fi och serviceområdeschef Minna Mäkitalo-Rauma, minna.makitalo-rauma(at)soite.fi

SFP har väckt en fullmäktigemotion om svenskspråkiga vårdtjänster. I motionen lyfts fram att de som väckt motionen är oroade över hurdan situationen är för svenskspråkiga kunder, särskilt inom Soites äldreomsorg. SFP vill få en lägesbild över den svenskspråkiga befolkningen, en långsiktig strategi som har utarbetats gällande svenskspråkiga äldre och att en bedömning av språkliga konsekvenser görs i samband med beredning och beslut som gäller hela befolkningen och i synnerhet i samband med förändringar som påverkar tjänster eller servicenätet. I motionen ställs också frågor som särskilt berör serviceboende med heldygnsomsorg och hemvård.

Svar på fullmäktigemotionen:

När det gäller serviceboende med heldygnsomsorg fästs det i motionen vikt vid och ställs frågor om svenskspråkiga vårdplatser, köer, personalens kunskaper i svenska samt svenskspråkigheten inom underhållnings-, andakts- och rekreationsverksamheten.

Soite har en svenskspråkig enhet i Karleby, det vill säga Adalmiina, vid Furuåsens servicecenter. Alla 22 platser i enheten är avsedda för svenskspråkiga kunder. I slutet av januari 2026 stod en kund i kö till en svenskspråkig plats. Under år 2025 varierade antalet personer i kö och antalet var mellan 1 och 4 åt gången. Antalet platser ligger alltså ganska nära behovet. Personalen kan i huvudsak svenska väl; en del har svenska som modersmål, andra behärskar svenska annars mycket bra, och alla klarar sig på svenska. Vid rekrytering beaktas språkfrågan och vi strävar kontinuerligt efter att stärka personalens kunskaper i svenska.

Vid Adalmiina ser man till att all rekreationsverksamhet ordnas både på svenska och på finska. I rekreationsverksamheten betonas alltid tvåspråkighet, och man önskar att de som uppträder använder båda språken. Exempel på aktiviteter är de följande: svenskspråkig andakt ordnas varannan vecka av svenskspråkiga församlingen, och när det ordnas dans jämte orkester varannan vecka ingår alltid också svenskspråkiga musikstycken. På måndagar ordnas musikstund för seniorer på båda språken. När bingo spelas, sägs siffrorna alltid både på finska och på svenska. Det skulle gärna få finnas fler frivilliga svenskspråkiga högläsare, och vi tar gärna emot frivilliga. Vid andra mer sporadiska evenemang önskar man att båda språken används, om det är möjligt.

I motionen frågas om det erbjuds svenskspråkig hemvård och om det finns tillräckligt med personal som behärskar språket för att ordna hemvård på svenska. I motionen frågas också om det finns geografiska skillnader i detta, eller om det finns områden som är särskilt utmanande.

Inom hemvården vårdas svenskspråkiga kunder i regel i västra hemvårdens område i Karleby. I detta område är språkkunskapsnivån god och kunderna har gett positiv respons på verksamheten. I övriga hemvårdsområden är behovet inte lika stort, men om det funnits behov eller om det uppstår behov kan vi svara mot det. Det råder brist på svenskspråkiga vårdare i stort, och även om språkkunskaper betonas vid rekrytering är det inte lätt att hitta fler. Verksamhetsområdet samarbetar med resurscentralen för att ärendet ska beaktas som ett särskilt fokus vid olika rekryteringstillfällen och i övrigt rekryteringsarbete.

Öppenvård och förebyggande arbete för äldre

Inom öppenvården och förebyggande arbetet samarbetar man med svenskspråkiga föreningar. Rehabiliterande dagverksamhet för äldre köps av Pettersborg rf, och man samarbetar med olika organisationer i olika projekt. Servicehandledarna och andra yrkesutbildade i Soite besöker även svenskspråkiga föreningars möten och föreläser på begäran, på samma sätt som vid tillställningar som finskspråkiga föreningar ordnar. Även den kurser som ordnas för närståendevårdare på distans ordnas vid behov på svenska. Sammantaget strävar man efter att beakta de svenskspråkigas behov i all verksamhet.

Sammanfattning och beaktande av de svenskspråkigas tjänster i strategin och vid planeringen av tjänster

Inom tjänster för äldre och funktionshindersservicen beaktar man i alla tjänster de svenskspråkiga kunderna och deras behov av att få tjänster på svenska. I servicestrategin och i utvecklingsarbetet beaktar man de svenskspråkiga invånarnas behov på ett jämlikt sätt. Kriterierna gällande service är desamma för alla språkgrupper. De språkliga rättigheterna har beaktats och kommer att beaktas också fortsättningsvis i utvecklingen och planeringen av Soites tjänster för äldre.

Verksamhetsområdet för tjänster för äldre och funktionshindersservice tar hänsyn till de svenskspråkiga kundernas behov i den omfattning behovet förutsätter när tjänster ordnas. Rekryteringsutmaningar i fråga om svenskspråkig personal gör det tidvis svårt att få tillräckligt med svenskspråkig personal, och verksamhetsområdet fäster särskild vikt vid detta och vidtar vid behov åtgärder.

Den svenskspråkiga enheten Adalimiina svarar för närvarande mot behoven hos äldre när det gäller serviceboende med heldygnsomsorg. Inom hemvården erbjuds tjänster för svenskspråkiga på samma grunder som för alla andra invånare i

området. Rekryteringen av svenskspråkig personal och säkerställandet av språkkunskaper kräver kontinuerligt arbete för att man ska kunna anställa ett tillräckligt antal yrkesutbildade som kan svenska.

Inom tjänsterna för äldre och funktionshindersservicen riktas tjänsterna till hela befolkningen och målet är att alla tjänster för äldre fungerar väl och på gemensamt överenskommet sätt i enlighet med anvisningar. De svenskspråkigas behov har beaktats i tjänsterna och utvecklingen av dem ses som viktig. Man strävar efter att minska rekryteringsutmaningarna och göra förutseende arbete för att säkerställa att det finns tillräckligt med svenskspråkig personal i olika tjänster inom hela verksamhetsområdet.

Utvecklingen i fråga om antalet svenskspråkiga äldre och användningen av tjänster följs med på samma sätt som användningen av tjänster och förändringarna i befolkningsmängden i fråga om hela befolkningen i välfärdsområdet. Dessa faktorer beaktas också i det föregripande arbetet gällande utvecklingen av tjänster.

Fullmäktigemotionen finns som bilaga.

Beslutsförslag Valfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå för välfärdsområdesfullmäktige att den antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom.

Beslut Valfärdsområdesstyrelsen beslutade föreslå för välfärdsområdesfullmäktige att den antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom.

Mellersta Österbottens välfärdsområdesfullmäktige 30.03.2026
1051/00.02.01/2025

Som bilaga:

- Fullmäktigemotionen (en version som inte har underteckningar och som kan publiceras på nätet)
- Fullmäktigemotionen (en version som har undertecknats, publiceras inte på nätet)

Beslutsförslag Valfärdsområdesfullmäktige antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom såsom välfärdsområdesstyrelsen föreslagit.

Beslut